

ARBOGA KOMMUN

Strategisk och ekonomisk plan (SEP) 2021-2023

Kommunstyrelsen

Antagen av kommunstyrelsen 2020-11-10 § 179

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Planeringsprocessen	4
3 Kommunstyrelsens uppdrag	5
3.1 Utredningsuppdrag från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen..	5
4 Nuläge och framtid.....	7
5 Styrmodell Arboga	13
5.1 Värdegrund	14
5.2 Vision 2030	15
5.3 Strategiska områden	15
5.3.1 Kommunfullmäktiges mål och mätningar	16
6 Kommunstyrelsens mål	17
6.1 Strategiskt område - Inspirerande livsmiljö.....	17
6.2 Strategiskt område - Inspirerande lärande och arbete	22
6.3 Strategiskt område - Inspirerande organisation.....	25
7 Ekonomi.....	28
7.1 Drift	28
7.2 Investeringar	29

1 Sammanfattning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen har också uppsikt över övriga nämnders verksamhet och kommunal verksamhet som bedrivs i företag och kommunalförbund som kommunen är medlem i. Styrelsen ansvarar även för kommunens organisation, omvärldsbevakning och utvecklingsarbete samt kontakter med externa myndigheter och organisationer. Till kommunstyrelseförvaltningen hör enheterna kansli, HR, ekonomi, näringsliv och turism, kost samt samhällsbyggnad. Dessutom finns kommundirektör inklusive kommunikation inom enheten.

I tidigare års Strategisk och ekonomisk plan har uppdrag lämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen och som inte slutredovisats. Uppdragen ska konkretiseras och återredovisas till kommunfullmäktige. Under budgetberedningen i maj 2020 tillkom ytterligare uppdrag.

Arboga liksom de flesta andra kommuner befinner sig i en ansträngd ekonomisk situation samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna, utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering.

I styrelsens nuläge och framtid lyfts arbetet med översikts- och boendepanering, befolkningsprognoser och lokalförsörjningsplanering fram som viktiga redskap för de utmaningar som befolkningsförändringar ger. Vidare vikten av kommunikation, medborgardialog, samverkan, kompetensförsörjning, digitalisering, resursfördelningsmodeller, beslutsstöd, besöksnäring, näringslivsfrågor och tillgång till markområden.

Kommunstyrelsen (inklusive kommunfullmäktige, överförmyndaren, revision och valnämnd) har fått en ram uppgående till 125 689 tkr. Utgångspunkten är den ekonomiska ramen år 2020. Sedan har kompensation erhållits för prisökningar och en riktad ramreducering har skett med 1,5 procent. Styrelsen har fått en uppräkningsmedel med 1 989 tkr i politisk prioritering fördelat på +1 400 tkr för ökade kostnader inom räddningstjänsten, +300 tkr för ökade pensionskostnader inom VMMF, +89 tkr för ökade kostnader för revision, ett ytterligare effektiviseringskrav på -500 tkr samt en organisationsförändring av en tjänst på +700 tkr.

Den totala ekonomiska ramen har sedan fördelats på respektive enhet/område. För att komma i ekonomisk balans behövs ett antal åtgärder som kan påverka verksamhetens omfattning och kvalitet.

Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar för investeringsområden till kommunstyrelsen. Dessa finns sedan i specificerade i investeringsprojekt uppgående till 46 950 tkr.

2 Planeringsprocessen

Planeringsprocessen resulterar i att kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår beslutar om en Strategisk och ekonomisk plan (SEP) där mål och resursfördelning framgår. En konkretisering av kommunfullmäktiges beslut sker i varje nämnd och styrelsen genom ett beslut om nämndens budget. I den årliga planeringsprocessen planeras och dimensioneras kommunens verksamhet och resurser. Den syftar till att ge förtroendevalda beslutsunderlag för prioritering och styrning av verksamheten samt ge förvaltningsledningen mål och ramar för sitt uppdrag.

Resursfördelning innebär att prioritera och fördela ekonomiska resurser till den verksamhet som ska utföras så att mesta möjliga nytta skapas av tillgängliga medel och att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls. En helhetsvärdering ska göras av finansieringen av verksamheten i form av skatter, statsbidrag, taxor med mera. Resurser fördelas utifrån en värdering av behov i grunduppdraget och hur dessa förändras. Behovsförändringar är till exempel volymutveckling, demografiska förändringar samt pris- och löneutveckling.

Resurser fördelas utifrån två behov:

- Drift, ekonomisk ram för den årliga löpande verksamheten, intäkter och kostnader. Kommunfullmäktige fördelar ekonomiska ramar till kommunstyrelsen och nämnderna. Styrelsen/nämnderna fördelar på verksamhetsnivå och ska anta principer/modeller hur resursfördelningen sker.
- En total ekonomisk ram för ett investeringsprojekts inkomster och utgifter samt förändrade driftkostnader. Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar på investeringsområde/projektnivå till kommunstyrelsen och nämnderna. För inventarier/maskiner/fordon fördelas totala ramar till kommunstyrelsen/nämnderna. Kommunstyrelsen beslutar om omfördelning mellan investeringsområde/investeringsprojekt inom den totala investeringsramen. När det gäller inventarier/maskiner/fordon har ansvarig nämnd rätt att besluta om omfördelning. Nämnderna har ett genomförande och uppföljningsansvar för investeringar.

Nämnderna ska, enligt reglementet inom sitt område, se till att inom tilldelade ekonomiska ramar bedriva verksamheten enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

I Arboga styrs verksamheten med vision, värdegrund, inriktning, mätbara mål och en ekonomisk rambudget. Visionen och målen beskriver det kommunen vill åstadkomma i framtiden och värdegrunden är de värderingar som genomsyrar verksamheten. Tillsammans anger de för medborgarna och medarbetarna vad kommunen står för och ska förverkliga de närmaste åren.

3 Kommunstyrelsens uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet så att kommunfullmäktiges beslut efterlevs och genomförs. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i företag och kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att följa de frågor som kan påverka kommunens ekonomiska ställning. Styrelsen ska ha en fortlöpande dialog med nämnderna om utveckling av ekonomin och verksamheten, samordna ekonomi- och verksamhetsstyrningen, sammanställa förslag till Strategisk och ekonomisk plan, utarbeta förslag till årsredovisning och delårsrapport och översända dessa till revisorerna för granskning.

Nämnderna ska, enligt reglementet inom sitt område, se till att inom tilldelade ekonomiska ramar bedriva verksamheten enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och göra de framställningar som behövs hos fullmäktige samt övriga nämnder och styrelser. Styrelsen får från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Styrelsen ansvarar även för kommunens organisation, omvärldsbevakning, utvecklingsarbete, lokalfrågor, näringslivs- och turistverksamhet, kommunikation, marknadsföring, samhällsplanering, samt kontakter med externa myndigheter och organisationer.

Till kommunstyrelseförvaltningen hör kommunkansli, HR-enhet, näringsliv- och turism, ekonomienheten, samhällsbyggnadsenheten, kostenheten och kommundirektör inklusive kommunikation.

3.1 Utredningsuppdrag från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen

I tidigare års Strategisk och ekonomisk plan har uppdrag lämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen och som inte slutredovisats. Uppdragen ska konkretiseras och återredovisas till kommunfullmäktige.

- Lokalförsörjningsplanen ska fördjupas med analyser på kort och lång sikt för att ge underlag till strategiska politiska beslut
- Stärka styrning och ledning av Arboga kommun som helhet och koncern
- Ta fram en dagvattenstrategi för Arboga kommun
- Förvärva strategisk mark i enlighet med kommunens översiktsplan
- Nulägesanalys och standardkostnader, fördjupade analyser och åtgärder

- Samla budgeten för bidrag till museer och större evenemang till samma organisatoriska enhet.

Under budgetberedningen i maj 2020 tillkom ytterligare uppdrag;

- Utredda möjligheterna och beskriva konsekvenserna av att avyttra tillgångar
- Ta fram ett regelverk för internprissättning
- En översyn av den anropsstyrda tätortstrafiken
- En översyn av de finansiella målen med bäring på god ekonomisk hushållning.

4 Nuläge och framtid

Allmänt

Arboga liksom de flesta andra kommuner befinner sig i en ansträngd ekonomisk situation samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. Detta oavsett pågående pandemin. Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna, utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. Utvecklingen innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna, och det behövs ett ökat fokus på effektivisering, omprioriteringar och strategier för finansiering av investeringarna.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen. Den långsiktiga ekonomiska analysen för kommunen visar att det finns ett behov av årliga effektiviseringar.

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. Med nuvarande låga räntor innebär en ökad upplåning inte någon stor påverkan på resultatet men innebär en risk i det långa perspektivet då det finansiella handlingsutrymmet till kommande generationer kan komma att begränsas.

En stor del av kommunens tekniska verksamhet är bolagiserad. Det behöver bli ett ytterligare fokus på hela koncernen för att se den totala kommunnyttan.

Resursfördelningsmodellen som infördes under 2019 för att fördela medel från fullmäktige till nämnderna har förfinats inför årets budgetprocess. Den demografiska utvecklingen gör att resurserna måste fördelas utifrån hur åldersgrupperna i befolkningen utvecklas. Det finns även behov av se över resursfördelningen inom respektive nämnd till verksamheterna. Inför 2021 har ny resursfördelningsmodell arbetats fram inom verksamheterna inom barn och utbildning.

Den stora ekonomiska obalansen som funnits de senaste åren i nämndernas verksamhet är en stor riskfaktor. Det är också aktuellt att se över kommunens finansiella mål med bäring på God ekonomisk hushållning. Ett område att se över är kommunens process avseende lokalförsörjning, speciellt under en period av effektiviseringsbehov.

Kommundirektör (inklusive kommunikation)

Vid befolkningsförändringar och de utmaningar som följer är lokalförsörjningsplanering, översikts- och boendeplanering och befolkningsprognoser viktiga redskap.

Inom kommunikation är det viktigt med samverkan med kommunens förvaltningar för att ge strategiskt och operativt kommunikationsstöd. Fortsatt utveckling av hemsidan och intranätet behöver genomföras. Även utveckla kommunens kriskommunikativa förmåga samt leda det operativa arbetet vid händelse av en samhällsstörning eller allvarlig händelse. Fortsätta arbetet med medborgardialoger och kommunens användande av sociala medier.

För att möta framtidens utmaningar är det viktigt med strategiskt och operativt kvalitets- och utvecklingsarbete i samverkan med kommunledning, förvaltningar och kommunerna i Västra Mälardalen. Kommunstyrelseförvaltningen bidrar till fortsatt samverkan med Köping och Kungsörs kommuner för att möta framtidens utmaningar för kompetens och arbetsmarknadsåtgärder. Det viktiga arbetet med den fördjupade samverkan mellan Köping, Arboga och Kungörs kommuner fortsätter och utmaningen i samverkan är att hitta nya vägar för att klara välfärdsåtagandena. Det kräver organisationer som vågar tänka nytt, mod och uthållighet innan det ger önskad effekt. En viktig pusselbit som gör samverkan unik är att näringslivet är med och driver arbetet framåt.

Kanslienheten

Kanslienheten tillhandahåller resurser för sammanträdesadministration och ärendeberedning för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess arbetsutskott samt för valnämnden. Kansliet ansvarar för sekreteraruppgifter för kommundirektör och kommunalråd. Kansliet samordnar utvecklingen av gemensamt arbetssätt och syn på sammanträdesadministration och ärendehantering och beredning för nämnderna. Kansliet ansvarar för service gentemot politiker och allmänhet. Vidare ansvarar kansliet för statistiksammanställningar och befolkningsprognoser, administrationen för allmänna val och folkomröstningar, samordning i inköpsfrågor, säkerhetsskyddsarbete, samordning av kommunens dataskyddsarbete samt svarar för vissa juridiska frågor.

En vakant tjänst som huvudregistrator/handläggare har dragits in. Handläggareuppgifterna var främst riktade mot de nybildade bolagen och samhällsbyggnadsenheten. Huvudregistratorsdelen var under uppbyggnad och avsikten var förutom registrator för de nybildade bolagen bland annat att förstärka och samordna förvaltningarnas arbete med registrering av allmänna handlingar.

Bland utmaningarna finns en kollektivtrafik i förändring, digitalisering av ärendehantering, skapa ett e-arkiv samt få en gemensam systemförvaltare i VMKF för ärende- och dokumenthanteringssystemet.

HR-enheten

För att trygga kompetensförsörjningen framåt kommer arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare fortsatt att vara i fokus. För att attrahera och behålla våra medarbetare behöver kommunen erbjuda en god arbetsmiljö med möjlighet till återhämtning både under arbetsdagen och efter arbetet. Vidare behöver kommunen erbjuda stimulerande och meningsfulla arbetsuppgifter och konkurrenskraftiga löner. En satsning på ledarskapsutveckling behöver också fortgå.

För att möta dessa utmaningar ställs krav på att fler och fler processer digitaliseras. Konsekvensen av detta blir en ökad kostnad för årliga driftmedel för licenser, när nya system behöver införas.

Ekonomienheten

Med anledning av de ekonomiska utmaningarna nu och i framtiden samt de demografiska förändringarna så är det viktigt att resursfördelningsmodellerna tar hänsyn till bland annat hur åldersgrupperna i befolkningen utvecklas. Det finns även behov av att se över resursfördelningsmodellerna inom respektive nämnd till verksamheterna. Den stora ekonomiska obalansen som finns i nämndernas verksamhet är en stor riskfaktor.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering. Kommunens finansiella mål med bäring på God ekonomisk hushållning bör ses över. Det är viktigt att ha bra beslutsunderlag vid planering av sin verksamhet och ekonomi. Det pågår en översyn över våra IT-stöd vad gäller utdata och det kan leda fram till ett behov av ett nytt beslutsstödsystem.

Näringsliv och turism

Besöksnäringen i Arboga har varit och kommer bli allt viktigare samtidigt som Arboga som besöksmål behöver vara attraktivt året runt. En attraktiv stad med både arrangemang och aktiviteter gynnar både näringsliv och boende. På längre sikt är det också en anledning till att nya invånare väljer att bosätta sig här.

Näringslivsfrågor är viktiga för den fördjupade samverkan i Västra Mälardalen och målen är tydliga. Stolthet för dem som bor här, utveckla regionen som attraktivt besöksmål, öka inflyttning av kompetens samt främja etableringar.

I framtiden bör Näringsliv & Turism vara en tydligare sammanhållande länk mellan föreningar, företag och kommun för att Arboga ska vara en inspirerande plats där både boende och besökare trivs. Stadskärnan ska vara en besöksanledning i sig och föreningar och eldsjälarna ska ha möjlighet att arrangera aktiviteter med stöd från både kommun och näringsliv.

Förbättringar i stadsmiljön och en levande och aktiv landsbygd är viktiga delar som bidrar till Arbogas unika miljö och lockar besökare. En fungerande och bra samverkan mellan företag, föreningar och kommun är en förutsättning för att nå dit - mötesplatser är då viktiga. Att utbudet kommuniceras på ett effektivt sätt till både boende och besökare är en utmaning men oerhört viktig för att både marknadsföra och tillgängliggöra - här spelar modern teknik en viktig roll.

För att Arboga ska växa måste det vara en plats där som man både vill besöka och bo på. Detta måste kommuniceras trots ett ökande brus. Tydliga processer, ett gott bemötande och en snabb hantering är viktiga utmaningar för att kommunen ska vara en attraktiv plats för befintliga företag såväl som nya etableringar. Här gäller det att alla delar av organisationen samspekar.

Kostenheten

I den nationella livsmedelsstrategin med sikte mot år 2030 finns bland annat uppdrag om svinnreducerande åtgärder för att minska matsvinnet i hela livsmedelskedjan från producent till konsument. Ett annat uppdrag i strategin är att nå 60 procent ekologiskt i inköp av livsmedel till år 2030. Med nuvarande prisläge kan det innebära ökade kostnader för råvaror.

En befolkningsutveckling med ökat antal barn och unga i kommunen ökar trycket på produktion och leverans av måltider till förskolor och skolor. Med en åldrande befolkningsstruktur kan antalet portioner till socialnämndens verksamheter förväntas öka.

Offentliga måltidsorganisationer i hela landet står inför stora utmaningar då bristen på utbildade kockar är stor. Dessutom har kompetenskraven för att arbeta som kock inom offentlig verksamhet ökat under senaste åren, vilket gör att det krävs nya sätt att attrahera, hitta och behålla rätt kompetens. Det gäller både nu och i ett långsiktigt tidsperspektiv.

Under 2021 och framåt väntas en ökad kostnad för licenser då nuvarande leverantör av kostdatasystem lägger ner sitt system och ett nytt system upphandlas. Med anledning av bristande konkurrens på marknaden kan vi anta att ett nytt system kommer generera högre driftkostnader.

För att möta framtidens utmaningar i Kostenheten och bibehålla en god ekonomisk hushållning behöver samverkan inom strategiskt och operativt kvalitets- och utvecklingsarbete fördjupas mellan måltidsverksamheterna, i kommunerna i Västra Mälardalen.

Samhällsbyggnadsenheten

Mark- och planberedskap

En god mark- och planberedskap är av stor vikt för att effektivt kunna styra tillgången av mark för nya bostads- och verksamhetsområden. Genom att bedriva en aktiv översiktlig- och strategisk planering kan lämplig mark pekas ut och förvärvas i tidiga skeden. Detta kräver att kommunen avsätter pengar för markförvärv och håller kommunens översiktsplan aktuell. En översiktsplan har för avsikt att visa hur mark- och vattenområden ska användas och hålls aktuell genom att en planeringsstrategi ska tas fram under varje mandatperiod. Översiktsplanen visar även kommunens ställningstagande vid regional och statlig planering, till exempel vid planering av ny infrastruktur.

För att kommunen ska kunna skapa tillväxt och en positiv befolkningsutveckling krävs ökat bostadsbyggande, men även fler verksamheter. Det pågår ett arbete med att ta fram en bostadsförsörjningsplan som kommer att utvisa behovet av olika typer av bostäder och ge förslag på åtgärder. Till försäljning finns totalt 35-40 stycken småhustomter i Arboga kommun. Planlagd mark, som möjliggör flerbostadshus (hyresrätt, bostadsrätt), är det för

närvarande brist på, men detaljplanearbete pågår för att även tillgodose detta behov. Det finns även en efterfrågan på byggklar mark för verksamheter i bra infrastrukturlägen. I Arboga kommun finns för närvarande cirka 80 ha detaljplanelagd, obebyggd mark för verksamheter, varav cirka 20 ha är byggklar. Planering pågår för att bygga ut infrastruktur för ytterligare cirka 10 ha industrimark inom Sätra.

För att få fram ytterligare bostads- och verksamhetsområden behöver mark detaljplaneläggas. Genom detaljplaneprocessen prövas lämpligheten av marken mer i detalj och ofta genomförs ett antal utredningar där dagvatten, geoteknik och fastighetsrättsliga förhållanden undersöks. När detaljplanerna har vunnit laga kraft behövs utbyggnad av infrastruktur och genomförande av fastighetsbildningsåtgärder.

Det sker idag klimatförändringar där jordens klimat förändras i allt snabbare takt. För att möta dessa klimatförändringar pågår ett arbete med att ta fram en ny klimatstrategi. Syftet med strategin är att belysa de problem som finns och föreslå lösningar på dessa. Klimatstrategin har även för avsikt att föreslå lämpliga åtgärder när det kommer till klimatanpassning, vilket i vissa fall kommer ställa högre krav på den fysiska planeringen i kommunen.

Digitalisering

Regeringen har satt upp en målbild om en obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Här finns mycket pengar och tid att spara för alla berörda parter. Ett steg i detta arbete är digitalisering av detaljplaner. Från och med 1 januari år 2022 ska alla nya detaljplaner vara digitala, enligt föreskrifter som Boverket framställt. Arbetet har redan påbörjats i Arboga kommun och kommer att omfatta alla gällande detaljplaner där tolkning av gamla bestämmelser är en viktig del av arbetet.

Myndigheter, övriga aktörer och medborgare ställer krav på att kommuner ska kunna hantera, analysera och leverera geodata. Denna geografiska knutna information är viktig, förutom i samhällsbyggnadsprocessen, även vid arbete med kris- och beredskap samt vid klimat- och miljöarbete samt medborgarinformation. För att Arboga kommun innebär detta ökade krav på tekniska system och programvaror samt kompetensutveckling.

Deponier

Arboga kommun ansvarar för 6 stycken nedlagda deponier i riskklass 2-3. Samtliga deponier är belägna i närhet till Arboga tätort vilket påverkar möjligheten till att hitta lämpliga nybyggnadsområden. Kontinuerliga kontroller i form av vattenprovtagning krävs för de flesta av deponierna och ytterligare åtgärder kan komma att krävas. I samband med vattenprovtagningar vid Kobergstippen påträffades bland annat bly i ytliga jordlager. En komplettering av sluttäckningen krävs och arbete med detta pågår. I kommunen finns även en aktiv deponi, Kallstenstippen. Den är nyligen stängd för extern masshantering då tippen på senare år fyllts på i snabbare takt än planerat. För att ta hand om kommunens kommande massöverskott krävs utökning av tippen, ny deponi eller annan extern lösning. För samtliga alternativ krävs kostsamma utredningar och, i de två första alternativen ansökan om tillstånd.

Medarbetare

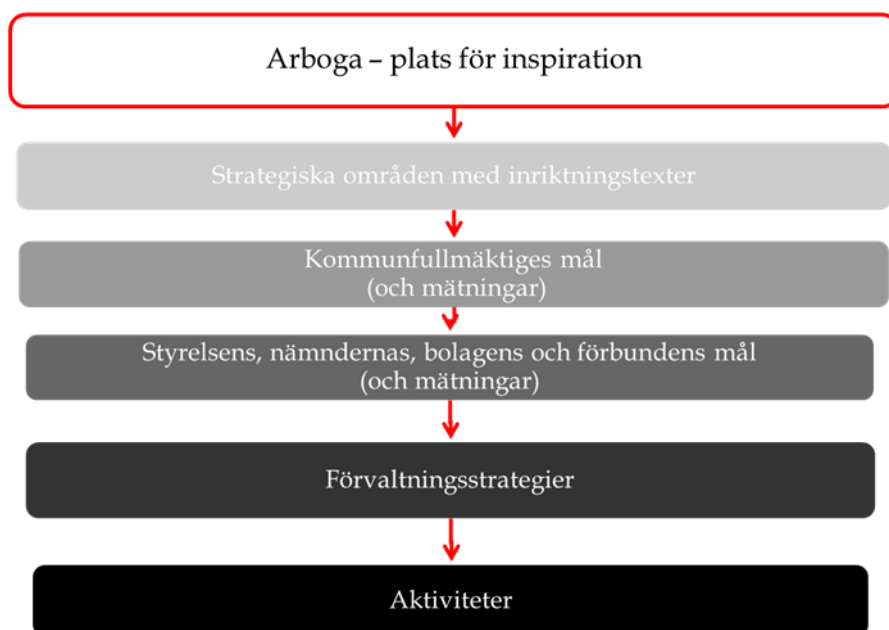
För att kunna behålla och rekrytera medarbetare med rätt kompetens ser vi ett behov av att kunna erbjuda en modern arbetsplats med det tekniska stöd och ekonomiska resurser som krävs för att bedriva en framåtskridande samhällsbyggnadsprocess. En tjänst som planarkitekt kommer dock att dras in inom enheten, vilket får som följd att hårda prioriteringar av enhetens verksamhet kommer att krävas.

5 Styrmodell Arboga

I Arboga styrs verksamheten med värdegrund, vision, inriktning, mätbara mål samt en ekonomisk rambudget. Visionen och målen beskriver det kommunen vill åstadkomma i framtiden och värdegrunden är de värderingar som genomsyrar verksamheten. Tillsammans anger de för medborgarna och medarbetarna vad kommunen står för och ska förverkliga de närmaste åren. Inför år 2017 gjordes den senaste översynen av styrmodellen för att tydliggöra den röda tråden i modellen. Styrmodellen omfattar hela kommunkoncernen – även kommunala bolag och förbund.

Utgångspunkten för styrmodellen är kommunens övergripande vision, Arboga - plats för inspiration. Styrningen sker sedan utifrån strategiska områden med tillhörande inriktningstexter och mål. Både strategiska områden och tillhörande mål kan förändras mellan mandatperioder och bestäms av den aktuella politiska majoriteten.

Den politiska viljan uttrycks i styrdokumentet Strategisk och ekonomisk plan. Den beskriver också fördelningen av ekonomiska resurser. Varje år följs målen upp och analyseras utifrån de mätningar som kommunfullmäktige fastställer. Resultaten och uppföljningen av målen redovisas varje år i årsredovisningen för kommunen.

Rollfördelning

Politikerna i kommunfullmäktige, styrelsen och nämnderna beslutar om vad som ska göras och formulerar inriktning och mätbara mål för kommunens arbete. Kommunfullmäktige beslutar också om fördelning av ekonomiska resurser för att uppnå målen. Förvaltningarna beskriver sedan hur målen ska nås i sina verksamhetsplaner genom en förvaltningsstrategi med aktiviteter.

5.1 Värdegrund

”Med ett professionellt förhållningssätt och en uthållig organisation erbjuder vi service och tjänster av hög kvalitet. Genom ett modigt medarbetarskap och innovativt tänkande förverkligas visionen, Arboga – Plats för inspiration”.

Den gemensamma värdegrunden för Arboga kommun har arbetats fram utifrån kommunens vision, inriktning och mål. Den bygger på de begrepp och grundläggande värderingar som kommunfullmäktige beslutat ska gälla för alla medarbetare i Arboga kommun.

Syftet med att ha en gemensam värdegrund är att skapa:

- Bättre styrbarhet; få organisationens olika delar att samverka på ett mer enhetligt sätt.
- Ökad effektivitet; kvaliteten och produktiviteten ökar när så många som möjligt tar ansvar och ser till att de resurser som finns används på bästa sätt.
- Stärkt identitet och legitimitet; identiteten i förhållande till medarbetarna stärks och verksamheten får ökad legitimitet utåt.

Värdegrunden är en kompass i det dagliga arbetet. Den banar väg för den kultur som ska känneteckna Arboga kommun. Värdegrunden innehåller ett antal begrepp och värdeord som ska styra medarbetarnas beteende och agerande. Värdegrunden kallas för PUMI. Bokstäverna står för Professionalism, Uthållighet, Mod och Innovation.

Professionellt förhållningssätt

I Arboga kommun har vi ett professionellt förhållningssätt. Det innebär ett gott bemötande där vi lyssnar, svarar och är tillgängliga för alla. Närvarande ledare främjar medarbetarnas engagemang och kompetens. När varje medarbetare gör ett bra jobb skapar vi tillsammans trygghet och hög kvalitet för dem vi är till för.

Uthållig organisation

Arboga kommun är en uthållig organisation som värnar om kommunens resurser på ett ansvarsfullt sätt. Vi jobbar långsiktigt, följer beslut, riktlinjer och rutiner. En stabil organisation gör att vi klarar utmaningar och når framgång.

Modigt medarbetarskap

Arboga kommun präglas av det modiga medarbetarskapet där vi vågar prova nytt och vågar förändras. Vårt ledarskap motiverar till att göra ett bra jobb och skapar förutsättningar för medarbetarens och kommunens utveckling. Tillsammans bidrar vi till en kultur av stolthet och tillit.

Innovativt tänkande

Arboga kommun inspirerar till innovativt tänkande. Organisationen är öppen för förändring och nya idéer tas tillvara. Vi uppmuntrar till delaktighet, kreativitet och utmanar invanda mönster. Det skapar mervärde och goda ambassadörer för Arboga kommun.

5.2 Vision 2030

Arboga – plats för inspiration

Visionen 2030 är Arboga – plats för inspiration vilket också är Arbogas varumärke. Varumärket arbetades fram av en grupp representanter för näringslivet, kommunen och kultur- och föreningslivet under år 2007. Varumärkesarbetets syfte var att hitta en gemensam nämnare att samlas kring. Utmaningen med visionen är att i alla sammanhang och över tid uppnå Arboga - plats för inspiration.

5.3 Strategiska områden

Visionen fylls med de strategiska områden och inriktningstexter som är viktigast för kommunen för att uppnå visionen. Genom dessa inriktningstexter förtydligas den politiska viljan. Inför år 2020 reviderades antalet strategiska områden till tre.

De strategiska områdena är:

- Inspirerande livsmiljö
- Inspirerande lärande och arbete
- Inspirerande organisation

Mätarna nedan visar områdenas måluppfyllelse 2019, men där målområdena Livslångt lärande och Arbete är sammanslagna eftersom dessa områden från och med 2020 är ett målområde som heter Lärande och Arbete.

5.3.1 Kommunfullmäktiges mål och mätningar

Inom de tre strategiska områdena finns sju kommunövergripande mål och 18 mätningar. Dessa mål och mätningar ska tillsammans bidra till att visionen uppnås och varje nämnd ska arbeta inom sina verksamhetsområden för att de övergripande målen ska nås. För att veta om kommunen är på rätt väg mäts de kommunövergripande målen genom ett antal mätningar. De kommunövergripande målen och nämndernas mål ska vara mätbara.

Nedan redovisas i sammandrag mål och mätningar för år 2021. För varje mål och mätning finns definitioner och motiveringar till varför de valda målen och mätningarna finns. Till mätningarna kopplas målvärden för år 2021.

Strategiska områden	Kommunfullmäktiges mål	Kommunfullmäktiges mätningar
Inspirerande livsmiljö	1. Arboga växer och utvecklas	<ul style="list-style-type: none"> • Befolkningsutveckling • Nybyggnation av bostäder • Försäljningsindex
	2. Arboga är tryggt och inkluderande	<ul style="list-style-type: none"> • Upplevd trygghet • Anmälda våldsbrott • Fritidsmöjligheter • Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studerat • Tillgång till bredbandsuppkoppling
	3. Arboga är klimatsmart	<ul style="list-style-type: none"> • Energianvändning i kommunens fastigheter • Ranking Sveriges bästa miljökommun
Inspirerande lärande och arbete	4. I Arboga finns goda möjligheter till utbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsmöjligheter • Andel med examensbevis inom 3 år gymnasiet
	5. I Arboga finns goda möjligheter till arbete	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetslöshet • Lokalt företagsklimat • Nöjdhet med utbud av kollektivtrafiken
Inspirerande organisation	6. Arboga kommun är en attraktiv arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> • Hållbart medarbetarengagemang
	7. Arboga kommun har god ekonomisk hushållning	<ul style="list-style-type: none"> • Resultat • Soliditet

6 Kommunstyrelsens mål

Kommunstyrelsens mål har uppdraget, visionen och de strategiska områdena med dess inriktningstexter samt kommunfullmäktiges mål som utgångspunkt.

6.1 Strategiskt område – Inspirerande livsmiljö

I Arboga finns plats för inspiration, här finns plats att utveckla idéer och tänka nya tankar. Fritids- och kulturlivet är rikt och erbjuder något för alla samt bidrar till bättre folkhälsa och integration.

De unika miljöerna i Arboga tas till vara och utvecklas. Här finns många alternativ för boende och pendlingsmöjligheterna är bra. Kommunen ska aktivt delta i bostadsutvecklingen i samarbete med andra aktörer och entreprenörer. Det gör att allt fler väljer att bosätta sig i Arboga.

Det känns tryggt att bo och vistas i Arboga. Kommunen arbetar förebyggande mot brott genom att skapa trygga miljöer och stärka de sociala nätverken både på grupp- och individnivå. En god social välfärd erbjuds utsatta grupper.

Service och kvaliteten på tjänsterna till invånarna är bra, i staden och på landsbygden. Arbogaborna känner att de bor i en kommun med tillgängliga och väl fungerande verksamheter som bidrar till god livskvalitet i livets alla skeden. Det finns möjlighet för alla att vara med och påverka kommunens verksamheter.

Arboga är ett demokratiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Här råder hög tolerans och människor är jämlika och jämställda. Arboga ska vara en mångkulturell stad. Naturresurser som vatten och luft skyddas och används på ett varsamt sätt.

Arboga ska utveckla ett modernt stadsnät och bredband för alla i hela kommunen.

Mål 1. Arboga växer och utvecklas

En kommun där befolkningen ökar tyder på att staden är attraktiv och växer. Att bostadsbyggandet håller en jämn och positiv takt är angeläget för att attrahera nya invånare och för att underlätta generationsväxlingar i kommunens bostadsbestånd.

Arboga ska ha en levande stadskärna både vad gäller utbud av handel, kultur och arrangemang. En välutvecklad och bärkraftig handel ger lokala arbetstillfällen och lockar boenden och turister.

Kommunstyrelsens mål

Arboga har en väl utbyggd och fungerande infrastruktur

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Förnyelsetakt dricksvattenledningsnätet		0,8 %	0,5 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
Gatuunderhåll		31 558	26 100	28 600	30 000	30 000

Beskrivning av mätningar:

Årlig mätning av förnyelsetakt dricksvattenledningsnätet, egen mätning årligen.

Egen mätning årligen av antal kvadratmeter yta gatuunderhåll.

I Arboga finns områden för varierande boendemiljöer

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Planberedskap bostäder					20	25
Planberedskap övriga bostadsbyggande					30 000	30 000

Beskrivning av mätningar:

Planberedskap bostäder. Målvärdet år 2021 är 25 stycken småhustomter som finns planlagda eller i planförslag som passerat samråd. Målvärdet har ändrats från tidigare år då även mark som omfattas av förslag till detaljplan ingår. Skälet till ändringen är att det nya målvärdet bättre visar processen att få en kontinuerlighet i planberedskap. Ny mätning från och med 2020. Egen mätning årligen.

Planberedskap övrigt bostadsbyggande: Målvärdet år 2021 är 30 000 kvm BTA planlagd mark eller mark som ingår i förslag till detaljplan som passerat samråd. Målvärdet har ändrats från tidigare år. Från och med år 2021 används kvm BTA istället för BYA. Utöver planlagd mark kommer även mark som omfattas av förslag till detaljplan räknas. Skälet till ändringen är att det nya målvärdet bättre avspeglar byggrätter och visar processen att få en kontinuerlighet i planberedskap. Ny mätning från och med 2021. Egen mätning årligen.

Arboga växer som besöksmål

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel detaljhandel per 10 000 invånare						66
Antal besökare på sevärdheter						
Gästnätter						
Handelsindex						81
Ställplatser husbilar						

Beskrivning av mätningar

Nya mätningar 2021.

Andel detaljhandel per 10 000 invånare: Målvärde för 2021 är 66. Måttet används av HUI och visar bland annat på relationen mellan turism och handel. Egen mätning årligen genom siffror från UC. På grund av Corona ligger värdet kvar på förra årets nivå.

Antal besökare på sevärdheter: Egen mätning årligen där måttet är det sammanlagda värdet av besökarantal från Trefaldighetskyrkan, Ekbacksbadet, Arboga Museum, Robotmuseet samt turistbyrån.

Gästnätter: Gästnätter eller inkvarteringsstatistik mäts av SCB på regionsnivå men kan brytas ned på kommunnivå.

Handelsindex: Målvärdet för 2021 81. Handelsindex mäts av HUI, Handels Utredningsinstitut och redovisas med ett års fördröjning.

Ställplatser husbilar: Mätningen baseras på de ställplatser som finns vid Arboga golfklubb och Hjälmare docka. Ställplatser finns även vid Bergmansparken men ingen mätning på utförs där.

Mål 2. Arboga är tryggt och inkluderande

Den upplevda tryggheten i kommunen är en viktig faktor för invånarna. Vad som upplevs som tryggt eller otryggt är subjektivt och kan bero på människors egna erfarenheter men också på rykten om platsen, dess fysiska utformning och kontakten med omkringliggande miljöer. Säkerhet bedöms utefter konkreta fakta och fysiska åtgärder. Möjligheten till fritids- och kulturlivet är rikt och erbjuder något för alla. Digitaliseringens möjligheter tas tillvara med bredbandsuppkoppling för alla i hela kommunen.

Kommunstyrelsens mål

I Arboga är invånarna trygga

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Barnperspektivet i kommunens verksamheter					60 %	60 %
Renhållning						
Upplevd trygghet	-	48	-	50	60	60

Beskrivning av mätningar

Att ett barnrättsperspektiv finns i samtliga av kommunens verksamheter. Med barnrättsperspektiv menas att barnets bästa ska finnas med som en ledstjärna i allt arbete som uträttas i kommunen. Mätningen hämtas från undersökningen Liv och Hälsa ung, fråga 61, Stämmer bra eller ganska bra att man vet vad barnkonventionen innehåller. Procentandel i förhållande till samtliga som svarat på frågan.

Renhållning. För att känna trygghet är det viktigt att framförallt offentliga miljöer är fria från skräp och skadegörelse. Nedskräpning och skadegörelse behöver minskas. En möjlig mätning av mängden nedskräpning är antal sopsäckar som används för att plocka skräp exklusive papperskorgar under en vecka inom ett avgränsat område. Mätning kommer att påbörjas under år 2021 och målvärde bestämmas utifrån första mätningen.

Upplevd trygghet. Trygghetsindex i SCB:s medborgarundersökning, vartannat år. Nästa mätning 2021.

I Arboga finns inkluderande och tillgängliga miljöer

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Vid nyproduktion beaktas trygghet, tillgänglighet och trafiksäkerhet					100 %	100 %

Beskrivning av mätningar

I all om- och nyproduktion beaktas trygghet, tillgänglighet och trafiksäkerhet uttryckt i %. Ny mätning 2020.

Mål 3. Arboga är klimatsmart

Miljön ska skyddas vilket bland annat innebär att utsläpp inte ska skada människor och att det naturliga kretsloppet ska värnas. Naturfrämmande ämnen ska inte förekomma i miljön och den biologiska mångfalden ska bevaras. Användningen av energi och material ska begränsas.

Kommunstyrelsens mål

Arboga kommun är en klimatsmart organisation

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Energianvändning i kommunens fastigheter						2 %
Miljöbilar		38,7 %	32,5 %	38,7 %	40 %	40 %

Beskrivning av mätningar

Energianvändning i kommunens fastigheter. Energianvändning i kommunens fastigheter ska minska årligen, användningen uttrycks i %, egen mätning årligen. För år 2020 kommer det att finnas ett utfall av energianvändningen i kommunens fastigheter. Utfallet av mätningen blir årets mätvärde och underlag för beräkning av målvärde för år 2021. Ny mätning från 2020

Miljöbilar. Andel personbilar och lätta lastbilar som uppfyller miljöbilskrav enligt förordning*. Avser bilar som enligt vägtrafikregistret är registrerade på kommunen och dess majoritetsägda bolag. Källa: Miljöfordon Sverige (MFS). *Från 1 juli 2018 avser uppgiften klimatbonusbilar. För fordon registrerade före 1 januari 2013 används tidigare miljöbilsdefinition (SFS 2004:1364). För fordon registrerade från 1 januari 2013 används ny miljöbilsdefinition (Vägtrafikskattelagen SFS 2006:227).

I kommunens verksamheter erbjuds hållbara måltider

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Inköp av svenska livsmedel		63 %	66 %	66 %	70 %	70 %
Klimatavtryck av inköpta livsmedel		2 %	1,8 %		1,7	1,7
Kökssvinn		11,4 %	8,1 %	5,1 %	8,5 %	8,5 %

Beskrivning av mätningar

Mat står för ungefär 25 procent av människans klimatpåverkan. En del mat har stor påverkan på miljön, en del har mindre. Genom att göra medvetna val av livsmedel och arbetssätt kan man undvika att de offentliga måltiderna belastar miljön i onödan. Med hållbara måltider menar vi måltider som bidrar till en hållbar utveckling. Enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och EU:s förordning om densamma så är det inte tillåtet att fråga efter svenska produkter framför europeiska. I upphandlingar kan krav på att svensk djurskyddslag ska efterlevas vid produktion ställas, vilket ger en möjlighet till påverkan av produkternas ursprung.

Inköp av svenska livsmedel. Egen mätning av andelen inköpta svenska livsmedel i förhållande till totalt inköpta livsmedel, uttryckt i procent.

Klimatavtryck av inköpta livsmedel. Egen mätning om månadens klimatavtryck av inköpta livsmedel, uttryckt i kilo cO₂e. Ny mätning 2020.

Kökssvinn. Egen mätning årligen av kökssvinn. Kökssvinn är matsvinn som uppkommer vid tillagning och servering, uttryckt i procent.

6.2 Strategiskt område – Inspirerande lärande och arbete

Arbogas skolor är trygga och har kunskapsfokus som inspirerar till nyfikenhet och lust att lära. Efter grundskolan finns möjligheter att läsa allt från gymnasiet och grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Utbildningsverksamheten håller hög kvalitet och samarbetet med näringslivet utvecklas ständigt. Det ger goda kunskaper och bra förutsättningar för högre studier eller arbete efter avslutad utbildning.

Arboga uppmuntrar till företagande och entreprenörskap som bidrar till att näringslivet växer. Etableringsområden och god tillgång till arbetskraft skapar förutsättningar för nya branscher och företag. Arbogas infrastruktur utvecklas med fokus på kollektivtrafik och bra pendlingsmöjligheter.

Tillsammans med civilsamhället och det lokala näringslivet finns goda förutsättningar för integration på arbetsmarknaden.

Mål 4. I Arboga finns goda möjligheter till utbildning

Vårt samhälle står i ständig förändring och utifrån dess framtida behov av kompetenser så behöver perspektivet vara ett livslångt lärande. Efter grundskolan finns möjligheter att läsa allt från gymnasiet och grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Kommunstyrelsens mål

I Arboga finns intresse för entreprenörskap bland unga

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Skolans kontakt med det lokala näringslivet		3,81	3,69	3,84	4	4

Beskrivning av mätningar

Svensk Näringslivs enkätundersökning gällande skolans kontakt med det lokala näringslivet. Ny mätning 2020.

Skolmåltiden är en del i det livslånga lärandet

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Tallrikssvinn		5,3 %	5,7 %	5,7 %	5,5 %	5,5 %

Beskrivning av mätningar

Måltiderna är ett viktigt verktyg för det livslånga lärandet och ska vara en självklar del av förskolan/skolans pedagogiska arbete. Barn lär hela tiden med alla sinnen. Måltiden är ett tillfälle att samtala om frågor som normer och regler, om vart råvarorna kommer ifrån och vad som händer med maten i kroppen. Att ge barnen en grund för bra matvanor är en satsning för framtiden.

Tallrikssvinn. Egen mätning av tallrikssvinn, i förhållande till förra mätningen. Tallrikssvinn är rester av mat från gästernas tallrikar, uttryckt i procent.

Mål 5. I Arboga finns goda möjligheter till arbete

Att få fler Arbogabor i arbete är inte bara viktigt för att kunna finansiera välfärden, det är också viktigt för individen. Arbogas geografiska läge tillsammans med lättillgänglig och flexibel pendling till andra orter utvidgar arbetsmarknaden för boende i Arboga och ger bättre möjligheter till arbete.

Ett gott näringslivsklimat utgör en viktig utvecklingsfaktor för kommuner och regioner. Förutsättningar för och möjligheter att starta och driva företag har betydelse för tillväxt och sysselsättning.

Kommunstyrelsens mål

I Arboga finns goda pendlingsmöjligheter

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Arbetspendling inpendling						1 845
Arbetspendling utpendling				2 599	2 700	2 700

Beskrivning av mätningar

Arbetspendling – inpendling mäter till hur många av Arbogas arbetsplatser som man pendlar in från andra kommuner.

Arbetspendling – utpendling mäter hur många av Arbogas förvärvsarbetande som har sin arbetsplats på annan ort.

Resultaten som redovisas av SCB i december avser det som redovisas i kontrolluppgifterna fram till år 2019. Framöver kommer den vara baserad på arbetsgivardeklarationen på individnivå (AGI).

I Arboga finns goda förutsättningar att bedriva företag

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Aktiva företag	81,5	82,2	83,4	86,4	85	85
Företagsklimat	3,5	3,4	3,4	3,5	3,5	3,6
Nöjd Kund Index		69	75	77	73	73
Planberedskap industri och handel		80	80	80	60	60

Beskrivning av mätningar

Aktiva företag. Antalet aktiva företag per tusen invånare ska ligga högre än genomsnittet för Västmanlands län (exklusive Västerås stad). UC:s statistik 31 januari efterföljande år, årligen.

Företagsklimat: Sammanfattande betyget för Arboga kommun avseende näringslivsklimatet, Årlig mätning, Svenskt Näringslivsenkätundersökning "Lokalt företagsklimat".

Nöjd Kund Index. Nöjd Kund Index, Insikten SKR, vartannat år. KKiK mått, "Vad ger företagarna för sammanfattande omdöme om kommunens service för företagen?" Indexvärde i förhållande till 100 möjliga.

Planberedskap industri och handel. Målvärdet år 2021 är 60 ha planlagd mark eller mark som ingår i förslag till detaljplan som passerat samråd. Målvärdet har ändrats från tidigare år då även mark som omfattas av förslag till detaljplan ingår. Skälet till ändringen är att det nya målvärdet bättre visar processen att få en kontinuerlighet i planberedskap. Ny mätning från och med 2021. Egen mätning årligen.

6.3 Strategiskt område – Inspirerande organisation

Arboga kommun är en attraktiv arbetsgivare där medarbetarna utvecklas, tar stort eget ansvar och där egna initiativ uppmuntras. Arbetsmiljön är god och hälsofrämjande. Ambitionen är att erbjuda alla den sysselsättningsgrad de önskar. Medarbetare som trivs och mår bra är en förutsättning för en inspirerande organisation.

Kommunens organisation är effektiv, tillgänglig och tydlig för medarbetare, medborgare och företagare. Ett gott bemötande ger god service och inbjuder till dialog. Den fortsatta digitaliseringen av kommunens verksamheter bidrar till hög service och kvalitet på tjänsterna. Genom fördjupad samverkan i Västra Mälardalen, inom Region Västmanland och nationellt skapas bättre förutsättningar för alla.

Kommunen har en god ekonomisk hushållning. Det innebär att ekonomin är i balans, såväl på kort som lång sikt och att kommunens resurser alltid används på bästa sätt.

Mål 6. Arboga kommun är en attraktiv arbetsgivare

Att kunna attrahera rätt medarbetare är en av de viktigaste frågorna för arbetsgivare idag. Det är inte bara lön och förmåner som gör att anställda trivs och gör ett bra arbete. Att kunna erbjuda en kultur med tydliga värderingar, en bra arbetsmiljö och möjlighet till utveckling är faktorer som också påverkar.

Kommunstyrelsens mål

Cheferna har ett gott ledarskap

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Hållbart medarbetarengagemang - ledarskap		78		83	85	85

Kommunstyrelseförvaltningen är en attraktiv arbetsplats

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Frisknärvaro		54 %	42 %	44 %	55 %	55 %

Beskrivning av mätningar

Ledarskapet hos våra chefer är en avgörande faktor för hur våra medarbetare trivs och upplever sitt arbete. Att medarbetarna upplever sig sedda, bekräftade, känner engagemang och får det stöd som behövs för att utföra sitt arbete har betydelse för hur medarbetarna upplever sin arbetsgivare. Vi vill erbjuda bra anställningsvillkor, en god arbetsmiljö och möjligheter till utvecklande och meningsfulla arbetsuppgifter. Dessa faktorer påverkar medarbetarnas upplevelse av hur attraktiva vi är som arbetsgivare.

Hållbart medarbetarengagemang (HME), förvaltningens resultat (indexvärde) inom ledarskap hämtas från medarbetarenkäten. Ny mätning 2020.

Frisknärvaro. Andel medarbetare på kommunstyrelseförvaltningen som har 0-5 sjukdagar under året, egen mätning, årligen.

Mål 7. Arboga kommun har god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är ett lagstadgat krav som återfinns i kommunallagen. Då god ekonomisk hushållning är en allmänt hållen bestämmelse i kommunallagen fordras att varje kommun definierar den närmare innebörden. Kommunen ska upprätta riktlinjer och ta fram finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att målen redovisas och förklaras på ett sådant sätt att det framgår varför fullmäktige anser att det är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Grunden för hur kommunen hanterar sin ekonomi är sund hushållning med de resurser som förvaltas på medborgarnas uppdrag.

Ekonomi ska utformas så att varje generation bär kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det gäller att hushålla i tiden och över tiden. Kommunerna måste anpassa målen till de egna förutsättningarna, för att säkra nuläge och framtid.

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter att göra ”rätt saker” utifrån kunders och medborgares behov och önskemål samt upprätthålla en hög kvalitet i förhållande till förbrukade resurser. De finansiella målen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga koppling mellan ekonomi och verksamhet.

Kommunstyrelsens målsättning är att ekonomin är i balans samt att verksamheten är ändamålsenlig.

Kommunstyrelsens mål

Verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv

Mätningar	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Verksamheten är ändamålsenlig	-	-	-	-	Ny mätning	100 %
Budgetföljsamhet	2 962	1 258	5 001	3 176	>0	>0

Beskrivning av mätningar

Verksamheten är ändamålsenlig: Mäts utifrån hur många av styrelsens 13 mål är helt uppfyllda eller delvis uppfyllda. Målvärde 2021 är att 100 procent av styrelsens mål är helt eller delvis uppfyllda. Ny mätning från och med 2021.

Budgetföljsamhet: Kommunstyrelsens ekonomi är i balans. Resultatet ska vara minst 0 exklusive realisationsvinster/förluster och exploateringsvinster. Egen mätning i samband med helårsprognos i delårsrapporten och i bokslutet.

7 Ekonomi

7.1 Drift

Drift, ekonomisk ram för den årliga löpande verksamheten, intäkter och kostnader. Kommunfullmäktige fördelar ekonomiska ramar till kommunstyrelsen och nämnderna. Styrelsen/nämnderna fördelar på verksamhetsnivå och ska anta principer/modeller hur resursfördelningen sker.

Per enhet/verksamhetsområde (tkr)

Enhet/område/verksamhet	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021
Kommunfullmäktige	1 948	2 141	2 141
Valnämnd	113	151	21
Revision	812	805	904
Kommunstyrelsen	4 284	4 278	4 226
Kanslienheten	7 947	9 139	4 170
Näringsliv- och turism	6 379	7 578	6 475
HR-enheten	8 218	7 908	7 826
Ekonomienheten	28 599	29 719	6 917
- varav VMKF	14 027	10 921	0
- varav VMMF	4 833	4 902	0
- varav MBR	0	0	0
Kommunövergripande verksamhet	0	0	61 492
- varav VMKF	0	0	1 407
- varav VMMF	0	0	5 214
- varav MBR	0	0	10 930
- varav AKTAB	0	0	30 657
Kommundirektör	7 163	6 960	5 578
Samhällsbyggnadsenheten	-151	4 975	5 550
Kostenheten	-355	0	0
Överförmyndaren	1 621	1 570	1 597
Teknisk verksamhet	41 294	49 093	18 792
- varav AKTAB	0	29 802	0
Summa	107 872	124 317	125 689

Princip/modell för resursfördelning

Kommunstyrelsen (inklusive kommunfullmäktige, överförmyndaren, revision och valnämnd) har fått en ram uppgående till 125 689 tkr.

Utgångspunkten är den ekonomiska ramen år 2020. Sedan har kompensation erhållits för prisökningar och en riktad ramreducering har skett med 1,5 procent. Styrelsen har fått en uppräkningsmedel på 1 989 tkr i politisk prioritering fördelat på +1 400 tkr för ökade kostnader inom räddningstjänsten, +300 tkr för ökade pensionskostnader inom VMMF, +89 tkr för ökade kostnader för revision, ett ytterligare effektiviseringskrav på -500 tkr samt en organisationsförändring av en tjänst på +700 tkr.

Den totala ekonomiska ramen har sedan fördelats på respektive enhet/område. För att komma i ekonomisk balans behövs ett antal åtgärder som kan påverka verksamhetens omfattning och kvalitet. Bland annat har aviserats en neddragning med treårsarbetare inom kommunstyrelseförvaltningen. För att renodla och förtydliga enheternas ”egentliga verksamhet” har en ny indelning skett med ”Kommunövergripande verksamhet”.

7.2 Investeringar

En investering definieras som ett inköp som är avsett att innehas stadigvarande i kommunen och som har en ekonomisk livslängd på minst tre år samt överstiger ett prisbasbelopp exklusive moms (48 300 kronor år 2020).

Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar för investeringsområden till kommunstyrelsen. Nedanstående tabell visar investeringsområden (fet stil) och dess investeringsprojekt.

Investeringsprojekt, tkr	Total investerings- utgift	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Markförvärv		10 000	5 000	5 000	5 000
Ombyggnation Rådhuset		3 800	0	0	0
Utvecklingscentrum, skyltar		842	0	0	0
Skyttar vandrings- och cykelspår		0	50	0	0
Uppdatering av befintliga skyltar		0	0	0	1 000
Inventarier flytt nya lokaler näringsliv och turism		0	200	0	0
Investeringsram 2020		800	0	0	0
Beslutsstödsystem		0	1 000	0	0
Kostdatasystem(kosteneheten)		0	600	0	0
Blandningsmaskin Gäddgårdsskolan(kosteneheten)		0	200	0	0
Övriga inventarier kommunstyrelseförvaltningen		0	200	200	200
Inventarier kök Åbrinken		1 200	0	0	0
Inventarier kök Marknaden		900	0	0	0
Totalt kommunstyrelseförvaltningen		7 542	2 250	200	1 200
Fysisk planering, samhällsbyggnadsenheten		400	0	0	0
Geografiskt informationssystem, samh byggn		300	300	350	0
Nedlagda deponier, samhällsbyggn		200	0	0	0
Digitalisering detaljplan, samhällsbyggn		1 000	400	0	0
Totalt samhällsbyggnadsenheten		1 900	700	350	0
Trafiksäkerhetsåtgärder		734	500	500	500
Trygghetsskapande åtgärder		575	300	300	300
Tillgänglighetsförbättrande åtgärder		200	0	0	0
Totalt trafik, trygghet och tillgänglighet		1 509	800	800	800
Fiber		8 924	4 000	4 000	4 000
Gator, vägar, GC		7 700	3 800	3 800	3 800
GC Fågelsjövägen	3 000	917	0	0	0
Storgatan		940	10 000	8 500	5 000
Gatubelysning		624	500	500	500
Nygatan, delen Nytorget-Höokenbergsgård		800	0	2 500	0
Åtgärder enligt broplan		2 587	0	4 000	1 000
Beläggnings-UH övrigt		6 619	6 400	6 600	6 700
Lekplatser		761	500	500	500
Offentlig toalett Bergmansparken		0	0	2 000	0
Ny infart Vasagymnasiet		0	0	500	5 000
Marieborg industrispår, besiktningsåtgärder		0	0	1 000	0
Spontanidrottsplats	2 300	2 236	0	0	0
Skatepark		600	0	0	0
Totalt gator, vägar, broar, lekplatser och GC-vägar		23 784	21 200	29 900	22 500
Herrgårdsbron	62 000	28 759	5 000	0	0
Nytorget		400	0	2 000	0
Stabilitetsutredning Strandvägen - Ladbron		2 000	0	0	0
Fördjupad stabilitetsutredning etapp 3-8, utförande		0	0	1 000	8 000
Totalt övrig infrastruktur		2 400	0	3 000	8 000
Maskiner/inventarier teknisk verksamhet		1 200	0	0	0
Södra Brattberget	15 000	1 493	0	0	0
Åbrinken etapp 3 Krakaborg		0	0	14 400	15 000
Utbyggnad kommunalt VA		9 684	0	0	0
Västermovägen	5 000	979	0	0	0
Östra Brattberget		12 000	0	0	0
Kvarteret Cypressen		1 800	0	0	0
Gäddgårdsskolan infrastruktur		0	0	0	5 000
Fasanen infrastruktur		0	0	0	2 000
Norra skogen, Asphällsvägen gata		0	0	3 000	8 000
Hällarna etapp 3, Frösshammarsviken		0	0	3 000	0
Sätra Nord vest	16 000	6 000	8 000	2 000	0
Syrenen	2 000	0	0	2 000	0
Kastanjen	9 000	0	0	800	7 100
Totalt exploatering		31 956	8 000	25 200	37 100
Summa		117 974	46 950	68 450	78 600

Kommentarer investeringar 2021-2023

Markförvärv

Det är av stor vikt att kommunen har egen markreserv för kommande utveckling. Marken behövs både för framtagande av nya bostadsområden och verksamhetsområden, men även såsom bytesmark för att kunna förvärva bättre belägen mark. Att, när tillfälle ges, komplettera markreserven är nödvändigt för kommunens möjlighet att styra Arboga kommuns utveckling. Om kommunen saknar lämplig byggklar mark kan det bli dyrt, och kanske omöjligt, att senare närmare in på exploatering frivilligt förvärva mark.

Skyltar vandrings- och cykelspår

Idag är våra vandringsspår och cykelspår dåligt skyltade. Det finns risk att gå vilse i spåren och lämnar en känsla av förvirring för besökare.

Uppdatering av befintliga skyltar

Befintliga skyltar närmar sig tioårsstreck. Det är daterad teknik som ofta fallerar. Det är mycket kostsamt och i viss mån farligt att byta ut tygveporna med motiv. De ska ersättas med digitala kostnadseffektiva alternativ som är smidiga att uppdatera via webben.

Inventarier vid flytt nya lokaler näringsliv och turism

Vid en eventuell flytt till nya lokaler behövs vissa nya inventarier samt viss teknisk utrustning i konferensrum etc. Många av befintliga möbler är daterade och passar inte i en renoverad lokal som signalerar nystart. Idag finns inte tillräckligt med anpassad teknisk utrustning för de planerade mötesrummen.

Beslutsstödssystem

En översyn över de system kommunen använder för ekonomisk utdata och verksamhetsstyrning behöver genomföras. Idag används både ekonomisystemet Raindance, beslutsstödet Qlikview och verksamhetsstödet Stratsys. Avtalet med verksamhetsstödet Stratsys löper ut sommaren 2021. Investeringsbeloppet avser inköp av ett nytt beslutsstödssystem. Det kan innebära effektiviseringar både i tidsgång och ekonomi med en renodling av system.

Kostdatasystem

Syftet med ett kostdatasystem är att effektivisera arbetsprocesser som näringsberäkning, planering, kalkylering, inköp, produktion, leverans och fakturering inom måltidsverksamheten. Ett kostdatasystem skapar förutsättningar för att kostenheten på ett effektivt sätt ska kunna säkerställa att man följer lagstiftning, råd och riktlinjer när det gäller näringsriktiga offentliga måltider riktat till olika grupper.

Blandningsmaskin Gäddgårdsskolan

Kvalitetsförbättring i köket som är önskat i flera år.

Övriga inventarier kommunstyrelseförvaltningen

Årliga belopp för inventarier.

Geografiskt informationssystem

Medel för GIS/Kartsystem avser utbyte av nuvarande datasystem för hantering av kartor och produktion/analyser av geodata. Delar av nuvarande system kommer att tas ur drift av leverantörerna. Supporten kommer redan inom ett år att försvinna för FB-weben (kommunens intranät-karta). Systemet behöver bytas ut i sin helhet för att få ett effektivt och välfungerande standardsystem. Om inte ett utbyte av systemet sker riskerar kommunen att inte kunna bemöta krav från myndigheter, företag och allmänheten på leverans av kartor och geodata. Kommunen kan inte heller, utan mycket merarbete, tillgodogöra sig den alltmer vanliga digitala geodatan.

Digitalisering detaljplan

Från och med 1 januari år 2022 ska alla nya detaljplaner vara digitala, enligt föreskrifter som Boverket nu håller på att framställa. Arbetet har redan påbörjats, inom ramen för ett projekt, och kommer att omfatta alla gällande detaljplaner där tolkning av gamla bestämmelser är en viktig del av arbetet. Till vår hjälp har vi anlitat Regis, ett företag som är experter på att tyda och digitalisera dokument. Projektet beräknas pågå under år 2020 - 2021 och sker i samarbete med Surahammars kommun för att effektivt kunna samnyttja erforderliga tekniska lösningar. Om projektet skulle avbrytas kommer kostnader kvarstå till Regis för brutet avtal samt för teknisk lösning som samnyttjas med Surahammars kommun. Totala kostnader, om projektet avbryts i förtid, uppskattas till cirka 600 tkr för brutna avtal. Följden blir att kommunen inte kan uppfylla sin del i den nationella övergripande målsättningen om en sammanhållen digital samhällsbyggnadsprocess.

Trafik, trygghet och tillgänglighet

Löpande återkommande poster. Används i eller tillsammans med projekt inom rubrikbenämningen.

Fiber

Avser investering i kommunens övergripande fiberstruktur.

Gator, vägar och gång- och cykelvägar

Avser kompletteringar eller ombyggnationer av gator- och GC struktur.

Storgatan

Avser renovering och viss ombyggnation av Storgatan och dess anläggningar.

Gatubelysning

Löpande större investeringar, byten, kompletteringar av gatljusbeståndet.

Nygatan, delen Nytorget-Höökenbergsgränd

Angivna summor har funnits i teknisk verksamhets investeringsbudget. Beloppen har över tid flyttas över. Projektet måste gå parallellt med "Stadskärnprojektet" Nytorget, vilket ännu inte kostnadsberäknats då gestaltningen inte är färdigställd. Således saknas medel till helheten i projektet i dagsläget.

Åtgärder enligt broplan

Renoveringsåtgärder av kommunens bro- och tunnelanläggningar.

Beläggningsunderhåll övrigt

Avser gatubeläggningar.

Lekplatser

Löpande kompletteringar eller större renoveringar av lekplatser.

Offentlig toalett Bergmansparken

Detta bör inarbetas i framtida vision avseende Bergmansparken, och stabilitetsutredning etapp 3 – 8.

Ny infart Vasagymnasiet

Projektet har följt teknisk verksamhets plan, och årligen flyttats fram. Medel finns också upptagna i exploateringsprojektet Kastanjen med projekteringsstart 2021.

Marieborg industrispår

Besiktningensåtgärder.

Herrgårdsbron

Årsöverskridande projektutförande 2019 – 2021. Total investeringsutgift är 62 miljoner kronor.

Nytorget

Projektet har följt teknisk verksamhets plan, och årligen flyttats fram. På uppdrag av politiken pågår nu visionsöversyn och gestaltning av ett nytt Nytorget, där Nygatan, VA-ledningar med mera måste ingå. Detta kommer att generera projekteringskostnader som i dagsläget inte är identifierade.

Fördjupad stabilitetsutredning etapp 3-8 och därefter utförande

Sista etapperna av de kända stabilitetsproblemen. Projektet avser åtgärder av etappen nedströms Kajen, och bör inarbetas i framtida planering av Bergmansparken.

Åbrinken etapp 3 Krakaborg

Det är inte sannolikt att projektet Åbrinken etapp 3 påbörjas i närtid då detaljplan inte är färdigställd samt att osäkerhetsfaktorn är relativt hög att den behöver justeras. Bedömd start av projektet tidigast år 2022.

Gäddgårdsskolan infrastruktur

Summan 5 miljoner kronor är endast ett fiktivt belopp, då det inte finns någon planering kring detta projekt. Summan har funnits med i teknisk verksamhets sedan tidigare.

Fasanen infrastruktur

Avvaktar. Projektet finns inte med i planeringen i dagsläget.

Norra skogen, Asphällsvägen gata (skattefinansierad)

Detaljplanearbete pågår och projektet avvaktar denna. Behov att avsätta medel för projektering kan komma 2021. Summorna är fiktiva, då det i dagsläget inte finns någon plan att utgå från.

Hällarna etapp 3, Frösshammarsviken

Avvaktar inriktning från Arboga Vatten och Avlopp AB.

Sätra Nord vest

Nytt tillkommande projekt. Det finns i dagsläget möjlighet att omfördela medel från projekt Östra Brattberget till Sätra Nord vest.

Syrenen

Nytt tillkommande projekt. Finns dock en viss osäkerhet om beloppsstorlek avseende gata och VA, då detaljprojektering saknas för detta område.

Kastanjen

Nytt tillkommande projekt. Eventuell projektering 2021 samt utförande 2022-2023. Ekonomiska medel har inte funnits med i tidigare budgetar. Detaljplan under framtagande och det finns en överhängande risk för överklagan. Angivna medel baseras utifrån nyckeltal från BSAB-koder, och kan i dagsläget inte ses som exakta då underlag för projektering inte finns.